

Kapstokboom

Ontwerper Ineke Hans ontwierp Forest For The Trees, in het dagelijks leven een kapstok gemaakt uit platte metalen. Maar bij Lensvelt is hij nu ook als kerstboom te koop, met echte kaarsen erin.
Prijs: 349 euro.
www.lensvelt.nl

Resthoutboom

De Gebroeders Bosma maakten uit het beste resthout een duurzame kerstboom. Eenvoudig uit te vouwen en neer te zetten, gegarandeerd zonder naalddorpen en na de kerst kan hij zo weer naar zolder.
Prijs: 95 euro.
www.gebroedersbosma.nl

Ambacht

Blue D1653 is een collectie waarbij Nederlandse ontwerpers samenwerken met de meesterschilders van Royal Delft. De designers van de eerste collectie zijn Arian Brekvelde, Chris Koens en Damian O'Sullivan.
Prijs: vanaf 12,95 euro.

het huis van don murphy

Het uitzicht als belangrijkste uitgangspunt

Elk gebouw wordt getekend, ontworpen zo u wilt. Maar hoe wonen die ontwerpers zelf? Deze week een blik in het huis van Don Murphy, de ontwerper van onder andere de zogeheten fietsflat bij Amsterdam CS.

MAAIKESCHOON

De eerste keer dat Don Murphy (46) na een lange dag werken zijn nieuwe huis op de Amstelvense Kostverlorenkade binnenstapte, was hij, zacht gezegd, ietwat teleurgesteld. De strakke vloeren in zijn zelf ontworpen, nieuwgebouwde designbunker waren besmeurd met modder. De oorzaak; een kind van drie dat zelf de Thunderbirdsachtige voordeur met een druk op de knop kon openen, vier honden die in en uit renden en een tuin die nog niet af was. Het was toen vrijwel onmogelijk het huis schoon te houden.

De ochtend erop liep hij tijdens het uitlaten van de honden ook nog een buurvrouw tegen het lijf, die hem in de buurt verwelkomde met de woorden: "U gaat dit toch nog wel een kleurtje geven, hé? Dit is afschuwelijk!"

Het is goedgekomen, zowel met de modder als met de reacties. En al snel meldde de eerste locatiescout zich bij Murphy. Hij vond het huis fantastisch. En daarna de kranten, buitenlandse pers; het is eigenlijk nooit opgehouden, de stroom aan aandacht voor het huis dat Murphy – de man van de fietsflat bij het Centraal Station – liet bouwen. En dat terwijl hij eigenlijk helemaal niet van plan was een eigen huis te bouwen. "We woonden in de Watergraafsmeer, op de Hogeweg. Ik woonde daar eigenlijk wel prettig, we hadden het huis helemaal gereviseerd, zij het nooit helemaal naar tevredenheid. Maar het was Sylvie, mijn vrouw, die weg wilde. *And because I am a yesman*, zei ik; prima, zoek dan maar een kavel – want het renoveren was ik zat."

Murphy kwam twintig jaar geleden naar Amsterdam, als lid van de eerste generatie architecten die een opleiding genoot aan het Berlage Instituut. Hij had Herman Herzberger in Londen horen spreken over die toen nog op te richten opleiding, en wist: daar moet ik heen. "Zoals je naar Hollywood gaat om acteur te worden, zo moet je naar Nederland om architect te worden. Tijdens mijn studie in Engeland was ik opgevoerd met de Nederlandse architectuur; de enige architect die echt een popsterrenstatus heeft bereikt,

Don Murphy met drie van de vier honden van het gezin: 'Zoals je naar Hollywood gaat om acteur te worden, zo moet je naar Nederland om architect te worden.'

FOTO DINGENA MOL

is de Nederlander Rem Koolhaas. Ik wist dat als ik architect zou worden en zou ontwerpen op de manier die

'Jullie vinden dat water normaal, maar wij raken niet uitgekeken'

ik voor ogen had, ik naar Nederland moest."

Niet lang na zijn afstuderen vroeg architect Pi de Bruijn hem mee te doen aan een prijsvraag voor het ontwerp van de Reichstag in Berlijn. Ze wonnen, deelden de eerste plek met de Spaanse Calatrava en de Brit Foster – die de glazen koepel uiteindelijk op het historische gebouw mocht zetten. Murphy werkte onverminderd hard door en richtte in 1995 zijn eigen bureau op: VMX Ar-

chitects. Zijn eerste huis was, in die beginjaren, een verdieping op een hoog aan de Jacob Catskade in Westerpark, met uitzicht op het water. "Jullie Nederlanders vinden dat normaal, dat water voor je deur, maar wij raakten niet uitgekeken. De beweging, de invloed van de elementen."

Eenmaal aan het ontwerpen voor zijn huidige huis wist hij: ditzelfde uitzicht op het water, dat moest er komen.

van de boeren die op het land werkten. Als zij thuis kwamen, wilden ze warmte, rond het haardvuur, en wat ze niet wilden was de hele tijd naar het land kijken waar ze zojuist op gewerkt hadden. En nu is het andersom: we willen zo veel mogelijk buiten, tenminste: ik wel. Als ik aan het werk ben, wil ik naar buiten kunnen kijken, het liefst zou ik buiten werken, maar helaas laat ons klimaat dat niet toe. En toch zijn dat soort huizen (hij wijst naar de overkant van de weg) vandaag de dag nog steeds het uitgangspunt. Dat is toch gek?"

Het bestemmingsplan van de gemeente Amstelveen was duidelijk. Een huis mocht er komen, van zeer strikte afmetingen, en het moest een schuin dak hebben. Een traditioneel huis dus, dat was wat men voor ogen had. Murphy ontwierp vervolgens een soort bunker, vanuit zijn fascinatie voor de overblijfselen van de Tweede Wereldoorlog die her en der in het land verspreid staan.

De architect hield zich strikt aan de eisen uit het bestemmingsplan, maar de Amstelveense ambtenaren waren geschokt. "Dit was niet de bedoeling." Er kwamen juristen aan te pas, die niet anders konden dan het ontwerp goedkeuren – Murphy had nergens de regels overtreden. De welstandscommissie, die zeer gecharmeerd was van de plannen, gaf uiteindelijk het groene licht.

Zijn gezin, met vier honden (allen van een vroegtijdige dood gered door de vrouw des huizes), twee nu-bekinderen, een jongetje van vijf, zijn vrouw en hijzelf, woont er nu twee jaar. Het huis is 'ondersteboven': boven zit de woonkamer, met een waanzinnig uitzicht over de velden en het water, daaronder de slaapkamers, met een eigen opgang voor de oudere kinderen, en weer daaronder de kelder, wat in een traditioneel huis de zolder zou zijn, met 'wat wel de grootste kast van Amsterdam moet zijn': een kastwand van negentien meter.

De vier honden trippelen tijdens de rondleiding onvermoebaar achter hem aan, door het hele huis. Murphy, met een blik op de foto-graaf. "Let's have some dogs in this picture, shall we?"

Eindeloze slow motion

Varens bloeien niet. Dat hebben ze ook helemaal niet nodig, ze zijn zo al indrukwekkend genoeg.

ELBRICH FENNEMA

Bij 'voorjaar in de tuin' denken we aan sneeuwklodjes, helleborus, speenkruid en narcissen. In dit rijtje voorjaarsklassiekers worden varens zelden of nooit genoemd. Toch zijn ze in zeker opzicht de perfecte belichaming van de lente. Te midden van een nog in winterslaap verkerende natuur richten ze als één van de eerste planten weer de kopjes op.

Dan volgt een prachtige slowmotiondemonstratie van ontbottend leven: in een paar dagen tijd verandert een bruin propje op een steeltje met een zwaar gebaar in frisgroen blad. Alsof de varen aan de rest van de natuur voor doet wat na de winter de bedoeling is.

Daar gaan varens overigens het hele jaar mee door. Van februari tot november laten ze zien hoe het leven zich ontvouwt. Dat doen ze heel mooi, en elke varen doet dat weer op zijn eigen verrassende manier.

De keerzijde is dat varens geen bloemen hebben. Ze hebben geen jaarcyclus van ontbottend blad, bloemknoppen, bloei en tot slot aren, bottels of zaaddozen. Een varen herhaalt het hele jaar door hetzelfde kunstje: het uitrollen van zijn bladeren.

Veel varens zijn redelijk tot goed winterhard. Een aantal soorten verliest zijn blad niet en blijft de hele

Kaa: 'Varens zijn zo perfect van vorm dat bloemen volslagen overbodig zijn.' In die overtuiging staat hij niet alleen. Engeland was in de negentiende eeuw (en nog steeds wel een beetje) *fern crazy*, oftewel varengrek. Het laat zich wel enigszins vergelijken met de Hollandse tulpenmanie. Zoals wij tegeltjes met tulpenmotieven hebben, hebben de Engelsen vazen met varendecoraties.

Toch hoeft je geen varenliefhebber

Het hele jaar door tonen ze hoe het leven zich ontvouwt

te zijn om ervan te houden. Afgezien van die perfecte bladvorm hebben ze namelijk nog een paar eigenschappen die heel aantrekkelijk maken: ze doen het goed in de schaduw, zijn niet erg gevoelig voor ziekte en vraat en zijn niet veelvuldig wat betreft grondsoort en zuurgraad. Ze kunnen dus moeiteloos een donker hoekje opvullen of wat sjen geven op het noorden.

Veel varens zijn redelijk tot goed winterhard. Een aantal soorten verliest zijn blad niet en blijft de hele

winter groen. Varens zijn vaste planten, die het tientallen jaren volhouden op een plekje dat ze bevalt. Hoewel de meeste van vocht houden en graag naast een sloot of een vijver staan, houden varens zelden van natte voeten. Ook staan ze niet graag op de tocht.

Nog een voordeel van varens: de meeste blijven staan waar je ze neerzet. Sommige hebben wortelstokken die uitlopen, maar in de meeste gevallen lopen deze wortels vlak onder de oppervlakte, dus ze zijn makkelijk in te tomen als ze nieuwe territoria dreigen in te nemen.

Nu is de soortenrijkdom onder varens enorm, van het bodembedekkende venushaar tot de letterlijk metershoge boomvarens. De kunst is natuurlijk de goede plant te vinden voor de goede plek. De Belgische varen- en schaduwplanten-ekwerker Paul Roskam heeft een goede 'kies-een-varen'-applicatie op zijn site om je op weg te helpen. Op varens.be/nl/selection.php kun je grondsoort en gewenste hoogte en breedte invullen, en vervolgens rollen de suggesties eruit, compleet met teelttips.

Een varen kan het hele jaar door worden gepland, behalve bij vorst, vooropgesteld dat hij niet als een kasplantje is gekweekt, maar in de volle grond is opgegroeid en gewend aan Hollandse temperaturen.

ADVERTENTIE